

Швиданенко Г.О.,
к.е.н., професор,
зав. каф. економіки підприємства
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
Теплюк М.А.,
аспірантка кафедри економіки
підприємства ДВНЗ «КНЕУ
імені Вадима Гетьмана»

**НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА
ЗА РАХУНОК РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ**

Shvidanenko G.O.,
к.е.н., a professor of department
of economy of enterprises is State
Higher Educational Establishment
«KNEU the name of Vadym Hetman»
Tepluk M.A.,
Graduate Student of department
of economy of enterprise of DVNZ
«KNEU the name of Vadym Get'mana

**DIRECTION OF INCREASING EFFICIENCY OF PROVIDING
RESOURCES ENTERPRISE BY RESOURCE SAVING**

АНОТАЦІЯ. Економічні ресурси є основою виробництва споживчих благ, що задовольняє все зростаючі потреби людей. В силу природних, виробничих і людських факторів, виробничі ресурси є обмеженими. У свою чергу кожна стадія життєвого циклу підприємств має особливу систему ресурсозабезпечення. Розглянуто особливості ресурсозбереження як напряму підвищення ефективності діяльності підприємства та запропоновано оцінку економічного ефекту від використання ресурсозберігаючих технологій на рівні підприємства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ресурси, ресурсозбереження, ефективність

ANNOTATION. The characteristics of resource areas as improving the efficiency of the company are regarded and the economic effect of the use of resource-saving technologies at the enterprise level estimation is suggested.

KEYWORDS: process of the resource providing, service of the resource providing, machine-building industry, algorithm, life cycle of enterprise.

Постановка проблеми. В сучасних умовах господарювання негативний вплив на ресурсозабезпечення промислового виробництва України мають ресурсоємний характер економіки та практично відсутність економічного механізму ресурсозабезпечення та ресурсозбереження, що відбивається на основних економічних показниках роботи підприємств. В цих умовах постала необхідність проведення глибоких теоретичних і прикладних досліджень, спрямованих на розробку науково обґрунтованих рішень і заходів щодо удосконалення ресурсозбереження та ефективного розвитку потенціалу підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Необхідно зазначити, що більшість наукових праць вітчизняних учених, таких, як Іванов М. І., Коніщева Н. Й., Мазін Ю. О., Мельник Л. Г., Сотник І. М. та ін. [1—5], присвячено різним теоретичним і практичним аспектам ресурсозбереження на підприємстві. Разом з тим низка питань ще лишається вивченими недостатньо. Так, актуальним є визначення особливостей ресурсозбереження як напрямку підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання.

Метою статті є теоретичне обґрунтування ресурсозбереження як напрямку підвищення ефективності ресурсозабезпечення підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Раціональне використання ресурсів підприємств має неабияке економічне значення і сприяє ефективному розвитку підприємства. Ресурсозбереження, що характеризується зниженням абсолютної та питомої витрати окремих видів ресурсів, дає змогу з такої самої кількості сировини й матеріалів виготовляти більше продукції без додаткових затрат суспільної праці, підвищувати ефективність виробництва в цілому на кожному підприємстві, знижувати собівартість і, як результат, підвищувати його конкурентоспроможність.

Останнім часом людство усвідомило важливість ефективності використання ресурсів у зв'язку зі зростанням цін на паливно-енергетичні ресурси та в умовах світової політичної та фінансової кризи зростає інтерес у використанні відходів. Ця проблема є дуже гострою для вітчизняних товаровиробників, у яких витрати на паливні ресурси мають значний вплив на собівартість виготовленої продукції.

Розглядаючи ресурсозбереження як комплексне використання всіх економічних ресурсів на кожному етапі виробництва, слід враховувати, що їх економія може бути забезпечена лише за умо-

ви ефективної системи управління ресурсозабезпеченням діяльності підприємства.

У процесі послідовної і комплексної реалізації організаційних, економічних і технічних заходів, направлених на економію й раціональне використання економічних ресурсів, досягається економічний ефект, що дозволяє підприємству встановлювати конкурентоспроможну ціну і досягати конкурентних переваг.

Найважливішими напрямками ресурсозбереження в контексті підвищення економічної ефективності діяльності підприємства є:

- * покращення якості продукції;
- * підвищення конкурентоспроможності товару і самого підприємства;
- * зниження затрат та змістовності енерго- і матеріаломісткості продукції;
- * скорочення і ліквідація втрат сировини та енергії;
- * ресурсозабезпечення виробництва за рахунок розширення залучення вторинних ресурсів у господарський обіг [3, с. 49].

Існує багато класифікацій видів і напрямів ресурсозбереження. Серед них найповнішою є класифікація за змістом процесів, що відбуваються. Відповідно до неї ресурсозбереження можна розглядати у двох напрямках: як економію ресурсів і як їх раціональне використання.

Раціональне використання ресурсів — це ефективний розвиток підприємства. Досягнення максимальної ефективності системи ресурсозабезпечення діяльності підприємства, можливе лише за умови ресурсозбереження.

Отже, критерієм раціонального використання ресурсів є мінімізація витрат при виробництві кінцевої продукції, що має високі споживчі властивості. Економія ресурсів є відносним скороченням витрат ресурсів, яке виражається в зниженні їх питомих витрат на виробництво одиниці кінцевої продукції, виконання робіт і надання послуг установленої якості з урахуванням різних обмежень.

Таким чином, економія ресурсів є кількісним результатом процесу раціоналізації використання і, з урахуванням сфер діяльності підприємства, може набувати форми як прямої, так і непрямой економії. Пряма економія ресурсів виникає безпосередньо протягом виробничого циклу на підприємстві внаслідок прямого скорочення обсягу витрат ресурсів на одиницю виробленої продукції певної якості. Непряма економія формується внаслідок раціоналізації розміщення та зберігання виробничих і товарних запасів, використання вторинних ресурсів [3, с. 42–44].

У свою чергу, вторинні матеріальні ресурси — це додатковий ресурсний потенціал підприємства, а відходи — це частина цього потенціалу, яка може в певний час і за певних умов трансформуватися в економічні вигоди. Рациональне використання відходів не тільки покращує техніко-економічні показники підприємства, але і має позитивний вплив на охорону навколишнього середовища від забруднень.

Можна сказати, що використання відходів основного виробництва є запорукою зниження собівартості виробництва і допоможе сучасним українським підприємствам вийти на новий рівень конкурентоспроможності.

Процеси ресурсозбереження на підприємстві позитивно впливають на широке коло суб'єктів, що сприймають його результати. До них можна віднести: підприємство-виконавця ресурсозберігаючих заходів, споживачів його продукції, торговельних партнерів, працівників підприємства. Для кожного суб'єкта ефект від ресурсозбереження полягає в покращенні умов діяльності, збільшенні його доходів і покращенні якості продукції. Детальний аналіз ефекту від ресурсозбереження для кожного з учасників процесу наведено на рис. 1.

ЕФЕКТ ВІД РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ	для підприємства	<p>пряма економія ресурсів; зниження платежів за забруднення середовища і використання природних ресурсів, витрати на поточний ремонт устаткування; зростання обсягів реалізації продукції за рахунок підвищення її якості; зростання вартості нематеріальних активів підприємства</p>
	для працівників	<p>матеріальне стимулювання працівників за рахунок премій; гарантія зайнятості; зростає творча складова.</p>
	для споживачів	<p>поліпшення якості продукції; підвищення її екологічності; економія витрат у процесі експлуатації такої продукції</p>
	для торговельних партнерів	<p>збільшення попиту на реалізовану продукцію; скорочення складських витрат; зниження транспортних витрат</p>

Рис. 1. Ефект від ресурсозбереження

Перехід до ресурсозберігаючого виробництва вимагає комплексної раціоналізації використання ресурсів (трудових, матеріальних, фінансових, інтелектуальних, інформаційних), структурної перебудови виробництва з урахуванням реальних потреб внутрішнього й зовнішнього ринків, упровадження досягнень науково-технічного прогресу, новітніх методів керування, аналізу й прогнозування. Тож потрібно впроваджувати всі необхідні зміни комплексно, щоб отримати бажаний синергійний ефект від ресурсозбереження.

Висновок. Сучасна система ресурсозабезпечення та ресурсовикористання підприємств має свої переваги та недоліки. Таким чином, слід зазначити, що реалізація ресурсозберігаючих технологій супроводжується отриманням економічного ефекту, а це свідчить про економічну доцільність здійснення ресурсозбереження.

Література

1. *Іванов Н. И.* Методические подходы к решению проблемы ресурсосбережения / Н. И. Иванов, Л. Т. Хижняк, Д. В. Липницкий. — Донецк : Институт экономики промышленности НАН Украины, 1997. — 28 с.
2. *Сотник І. М.* Еколого-економічні механізми мотивації ресурсозбереження : монографія / І. М. Сотник. — Суми : ВВП «Мрія» ТОВ, 2008. — 230 с.
3. *Мельник Л. Г.* Эколого-экономические основы ресурсосбережения : монография / Л. Г. Мельник, С. А. Скоков, И. Н. Сотник / под ред. канд. экон. наук, доц. И. Н. Сотник. — Сумы : ИТД «Университетская книга», 2006. — 229 с.
4. *Мазин Ю. А.* Экологические издержки производства в Украине : монография / Ю. А. Мазин. — Сумы : РИО «АС-Медиа», 2003. — 72 с.
5. *Конищева Н. И.* Управление ресурсосбережением на предприятиях новых форм хозяйствования / Н. И. Конищева, Р. И. Балашова // Современные проблемы управления экономикой : сборник научных трудов. — Донецк : ИЭП НАН Украины, 1994. — С. 133–144.
6. *Крушельницька О. В.* Управління матеріальними ресурсами / О. В. Крушельницька. — К. : Кондор, 2003. — 162 с.
7. Вдосконалення методики вибору постачальника / Н. Біліченко, А. Щолокова // Менеджер ДонДУУ. — 2006. — №1. — С. 162–168.
8. *Іванов М. І.* Ресурси підприємства: забезпечення і збереження / М. І. Іванов, О. В. Бреславцева. — Д.: ІЕП НАН України, 1999. — 355 с.
9. *Кавецький В. В.* Менеджмент в машинобудуванні: [навчальний посібник] / В. В. Кавецький. — В.: ВНТУ, 2004. — 98 с.

10. Сухоруков А. І. Управління матеріальними ресурсами / А. І. Сухоруков. — К.: ІММВ, 2000 — 65 с.

11. Тридід О. М. Логістичний менеджмент: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О. М. Тридід, К. М. Таньков. — Х. : ВД «ІНЖЕК», 2005. — 224 с.

12. Чайковська В. П. Ресурсозабезпечення в сучасних умовах господарювання / В. П. Чайковська // Збірник наукових праць Європейського Університету «Актуальні проблеми економіки: теорія та практика». — 2007. — №2. — С. 136—144.

13. Чайковська В. П. Ресурсозбереження в системі управління підприємством / В. П. Чайковська // Збірник наукових праць Національного Університету ім. Т. Г. Шевченка «Серія економічні науки». — 2006. — №11. — С. 186—193.

References

1. Ivanov N. I. Metodicheskie Podhody K Resheniju Problemy Resursosberezenija / N. I. Ivanov, L. T. Hizhnjak, D. V. Lipnickij. — Doneck : Institut Jekonomiki Promyshlennosti Nan Ukrainy, 1997. — 28 S.

2. Sotnik I. M. Ekologo Ekonomichni Mehanizmi Motivacii Resursozberezhennja : Monografija / I. M. Sotnik. — Sumi : Vvp «Mrija» Tov, 2008. — 230 S.

3. Mel'nik L. G. Jekologo Jekonomicheskie Osnovy Resursozberezenija : Monografija / L. G. Mel'nik, S. A. Skokov, I. N. Sotnik / Pod Red. Kand. Jekon. Nauk, Doc. I. N. Sotnik. — Sumy : Itd «Universitetskaja Kniga», 2006. — 229 S.

4. Mazin Ju. A. Jekologicheskie Izderzhki Proizvodstva V Ukraine : Monografija / Ju. A. Mazin. — Sumy : Rio «As Media», 2003. — 72 S.

5. Konishheva N. I. Upravlenie Resursosberezeniem Na Predprijatijah Novyh Form Hozjajstvovanija / N. I. Konishheva, R. I. Balashova // Sovremennye Problemy Upravlenija Jekonomikoj : Sbornik Nauchnyh Trudov. — Doneck : Ijep Nan Ukrainy, 1994. — S. 133—144.

6. Krushel'nic'ka O. V. Upravlinnja Material'nimi Resursami / O. V. Krushel'nic'ka. — K. : Kondor, 2003. — 162 S.

7. Vdoskonalennja Metodiki Viboru Postachal'nika / N. Bilichenko, A. Shholokova // Menedzher Donduu. — 2006. №1. — S. 162—168.

8. Ivanov M. I. Resursi Pidpriemstva: Zabezpechennja i Zberezhennja / M. I. Ivanov, O. V. Breslavceva. — D.: Iep Nan Ukraini, 1999. — 355 S.

9. Kavec'kij V. V. Menedzhment V Mashinobuduvanni: [Navchal'nij Posibnik] / V. V. Kavec'kij. — V.: Vntu, 2004. — 98 S.

10. Suhorukov A. I. Upravlinnja Material'nimi Resursami / A. I. Suhorukov. — K.: Immb, 2000 — 65 S.

11. Tridid O. M. Logistichnij Menedzhment: [Navch. Posib. Dlja Stud. Vishh. Navch. Zakl.] / O. M. Tridid, K. M. Tan'kov. — H. : Vd «Inzhek», 2005. — 224 S.

12. *Chajkovs'ka V. P.* Resursozabezpechennja V Suchasnih Umovah Gospodarjuvannja / V. P. Chajkovs'ka // Zbirnih Naukovih Prac' Evropejs'kogo Universitetu «Aktual'ni Problemi Ekonomiki: Teorija Ta Praktika». — 2007. №2. — S. 136—144.

13. *Chajkovs'ka V. P.* Resursozberezhennja V Sistemi Upravlinnja Pidpriemstvom / V. P. Chajkovs'ka // Zbirnik Naukovih Prac' Nacional'nogo Universitetu im. T. G. Shevchenko «Serija Ekonomichni Nauki». — 2006. №11. — S. 186—193.

УДК 331:658

Герасименко Г. В.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Gerasimenko A.,

Kyiv National Economic University Named After Vadym Hetman

PRIORITY AREAS OF PERSONNEL MANAGEMENT FOR INNOVATION-ORIENTED ENTERPRISES

АНОТАЦІЯ. Узагальнено завдання управління персоналом промислового підприємства. Виокремлено пріоритетні напрями управління персоналом інноваційно-орієнтованого підприємства. Розкрито сутність системи управління талантами, сертифікації та мотивації персоналу інноваційно-орієнтованого підприємства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА. Управління персоналом, інноваційно-орієнтоване підприємство, управління талантами, сертифікація персоналу, мотивація інноваційної праці.

ANNOTATION. Human resources job on an industrial enterprise is generalized. Priority areas of personnel management for innovation-oriented enterprises are highlighted. The essence of the talent management system, personnel certification and motivation in innovation-oriented enterprises are disclosed.

KEY WORDS. Personnel management, innovation-oriented enterprise, talent management, personnel certification, motivation of innovative work.

Вступ. Масштабні та багатовекторні трансформації сучасного світового простору підтверджують становлення економіки інно-